

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Рішення вченої ради університету
29 жовтня 2020 року,

Протокол № 5
Перший проректор

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**
(підпис) (ініціали, прізвище)

30 жовтня 2020 року
М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 4
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 5
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 5
4.2. Аудиторні заняття	– 6
4.3. Самостійна робота студентів	– 6
5. Методи навчання та контролю	– 6
6. Схема нарахування балів	– 7
7. Рекомендована література	– 7
7.1. Основна література	– 7
7.2. Допоміжна література	– 8
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 8

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 072 Фінанси, банківська справа та страхування
3. Назва спеціалізації	– Місцеві фінанси
4. Назва дисципліни	– Методи та моделі прийняття фінансових рішень
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 1.3
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4/120
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 34
% від загального обсягу	– 28
лекційні заняття (годин)	– 16
% від обсягу аудиторних годин	– 47
практичні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 53
самостійна робота (годин)	– 86
% від загального обсягу	– 72
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,0
самостійної роботи	– 5,1
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– не передбачено
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ЗПО 2. Інформаційні системи та технології;

- 2) супутні дисципліни
- 3) наступні дисципліни

- ЗПО 3. Вища та прикладна математика;
- ЗПО 3. Вища та прикладна математика;
- ППО 2. Статистика; ППО 3. Фінанси; ППО 11. Економіко-математичні методи та моделі; ЗПО 10. Теорія ймовірностей та математична статистика; ППВ 6.1 Макрофінансовий аналіз, ППВ 6.2 Фінансовий аналіз підприємства
- українська.

14. Мова вивчення дисципліни

2. Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни

Загальні компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Заплановані результати навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- ПР 06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
- ПР 08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- ПР 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

<p style="text-align: center;">Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>
<p style="text-align: center;">1. Знання (здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</p>
1.1) називати принципи, підходи та методологічні основи прийняття фінансових рішень при вирішенні практичних завдань;
1.2) визначати сутність, ознаки фінансових рішень та вміти послідовно реалізовувати етапи підготовки та прийняття фінансових рішень;
1.3) визначати особливості побудови моделей фінансових процесів і явищ;
1.4) визначати особливості моделювання беззбиткової діяльності підприємства;
1.5) визначати особливості застосування імітаційного моделювання;
<p style="text-align: center;">2. Розуміння (здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</p>
2.1) пояснювати основи здійснення фінансових розрахунків;
2.2) володіти методичними прийомами та способами системного аналізу фінансових проблем;
<p style="text-align: center;">3. Застосування знань (здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</p>
3.1) застосовувати методи і моделі аналізу інвестицій;
3.2) застосовувати методи і моделі оцінки ефективності фінансових інструментів інвестування
3.3) використовувати інформаційні технології для розв'язування прикладних задач;
3.4) застосовувати методи і моделі прийняття фінансових управлінських рішень
<p style="text-align: center;">4. Аналіз (здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</p>
4.1) виділяти можливості використання методів аналізу вигод і витрат, моделей управління матеріальними запасами;
4.2) виділяти особливості короткострокових, середньострокових та довгострокових кредитів;
4.3) виділяти можливості системного аналізу управлінських фінансових проблем
<p style="text-align: center;">5. Синтез (здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</p>
5.1) вибирати та використовувати відповідний інструментарій прийняття рішень за детермінованих умов, умов ризику та невизначеності
5.2) встановлювати параметри фінансових операцій для досягнення найбільшої доходності;
5.3) володіти інструментарієм моделювання явищ та процесів, властивих фінансово-господарській діяльності, в процесі вироблення та реалізації фінансових рішень
5.4) поєднувати різноманітні математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач;

6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	порівнювати кінцеві фінансові результати операції для кожного учасника угоди;
6.2)	порівнювати особливості побудови оптимізаційних, економетричних, імітаційних моделей;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	розробляти платіжні схеми та графіки виконання фінансових угод;
7.2)	проводити кількісний аналіз інструментів фінансового ринку та інших об'єктів інвестування;
7.1)	будувати оптимізаційні економіко-математичні моделі, моделі аналізу інвестицій в основні засоби
7.2)	будувати моделі аналізу фінансових інвестицій;
7.3)	розробляти імітаційні моделі;
7.4)	будувати модель економічно обґрунтованого (оптимального) розміру замовлення;
7.5)	розробляти ефективні управлінські рішення на основі побудованих економіко-математичних моделей із застосуванням інформаційних технологій;
7.1)	будувати моделі перспективного, поточного та оперативного фінансового планування (бюджетування).

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, методи та завдання дисципліни.

Фінансова математика та логіка фінансових операцій. Фактор часу у фінансових операціях. Відсотки, види відсоткових ставок. Операції нарощування та дисконтування. Формула нарощування. Погашення заборгованості частинами. Споживчий кредит. Дисконтування. Визначення строку позики та величини процентної ставки. Конвертація валюти. Неперервне нарахування та дисконтування. Фінансова еквівалентність платежів для складної ставки. Види потоків платежів та їх основні параметри.

Тема 2. Методологічні основи підготовки проектів фінансових рішень.

Методологія, методика вироблення і реалізації фінансових рішень. Методи управління процесом розробки, прийняття і реалізації ФР. Евристичні методи в прийнятті рішень. Методи колективного та індивідуального прийняття рішень. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в фінансовій сфері. Прийоми й методи економічного аналізу (традиційні й математичні методи економічного аналізу). Визначення і сутність понять «модель» та «моделювання». Класифікація моделей фінансового й економічного аналізу. Прийняття рішень за детермінованих умов. Прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності. Особливості оптимізації рішень із використанням економіко–математичного інструментарію.

Тема 3. Методи аналізу вигод і витрат.

Сутність і значення аналізу вигод і витрат. Етапи застосування методів аналізу вигод і витрат. Особливості використання методів аналізу вигод і витрат в умовах дії обмежувальних чинників. Сутність методу прийняття рішень «виробництво чи закупівля». Прийняття рішень про ціни реалізації в нестандартних ситуаціях.

Тема 4. Методи і моделі аналізу інвестицій в основні засоби.

Сутність інвестиційної діяльності. Особливості застосування методів і моделей інвестування в основні засоби.

Методи оцінювання ефективності інвестицій, засновані на бухгалтерському обліку (не включаючи дисконтування). Методи оцінювання інвестицій, засновані на дисконтуванні. Аналіз інвестицій в умовах інфляції.

Тема 5. Методи і моделі аналізу фінансових інвестицій.

Сутність та особливості оцінки ефективності фінансових інвестицій. Методи і моделі аналізу фінансових інструментів інвестування.

Формування портфелю фінансових інвестицій та оцінка його структури. Тактика і стратегія управління портфелем цінних паперів. Активна та пасивна стратегія управління портфелем цінних паперів.

Сучасні моделі управління портфелем фінансових інвестицій.

Тема 6. Ризик фінансових операцій

Фінансовий ризик, його суть і класифікація. Принципи управління фінансовими ризиками. Як враховують фактор ризику у фінансових рішеннях. Показники ринкового ризику VaR і EaR. Схема управління фінансовими ризиками. Методи впливу на фінансові ризики. Ризик і диверсифікація. Теорія портфеля. Математична модель теорії портфеля. Кількісні оцінки ризику акцій. Мінімізація дисперсії прибутку. Імітаційне моделювання інвестиційних ризиків за допомогою Excel.

Тема 7. Моделі фінансового управління.

Сутність та мета фінансового управління. Дескриптивні, предикативні та нормативні моделі фінансового управління.

Моделі перспективного, поточного та оперативного фінансового планування (бюджетування). Етапи процесу бюджетування. Альтернативна концепція традиційного бюджетування - модель Beyond Budgeting.

Підходи до фінансування оборотних засобів. Моделі управління оборотними активами підприємства та структурою капіталу підприємства.

Тема 8. Моделі й методи прийняття рішень у фінансовому прогнозуванні.

Сутність і роль фінансового прогнозування діяльності підприємства. Принципи прогнозування. Функції прогнозування. Методи, що застосовуються в прогнозуванні, та їх характеристика. Інтуїтивні методи прогнозування. Прогнозування за допомогою Excel. Методи екстраполяції. Методи аналізу якості прогнозів.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Предмет, методи та завдання дисципліни Методи та моделі прийняття фінансових рішень.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2.	Методологічні основи підготовки проектів фінансових рішень.	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
3.	Методи аналізу вигод і витрат.	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
4.	Методи і моделі аналізу інвестицій в основні засоби.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
5.	Методи і моделі аналізу фінансових інвестицій	16	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
6.	Ризик фінансових операцій	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
7.	Моделі фінансового управління	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
8.	Моделі й методи прийняття рішень у фінансовому прогнозуванні	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
	Всього годин:	120	16	18	-	-	86	-	-	-	-	-	-	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми (окремих тем) та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- виконання завдань за допомогою комп'ютерної техніки у відповідності до тематики заняття;

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) перевірки завдань, які були виконані студентом за допомогою комп'ютерної техніки на практичному занятті;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

3) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку з використанням комп'ютерних технологій.

Структура залікового білету включає два теоретичних та два практичних завдання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: навч. посібник . К.: КНЕУ, 2000. 151 с.
2. Долінський Л.Б. Фінансова математика: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2009. 265 с.
3. Долінський Л.Б. Фінансові обчислення та аналіз цінних паперів: навч. посіб. К., Майстер-Клас, 2005. 192 с.
4. Гаркуша Н.М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навч.посіб. К.: Знання, 2012.– 591 с.
5. Іващук, О. Т. Математичні методи та моделі прийняття рішень : навч. Посіб. Тернопіль : Економічна думка, 2010. 239 с.
6. Ющенко Н.Л. Моделі і методи аналізу вигід і витрат у прийнятті рішень. Вісник Хмельницького національного університету, 2016, №2, Том1. С.97-104.

7.2. Допоміжні джерела

7. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: учебный курс. К.: “Эльга-Н”, “Ника-Центр”, 2001. 448 с.
8. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: пер. з англ. К.: “Молодь”, 1997. 1000 с.
9. Григорків В.С. Фінансова математика: підручник. Чернівці : ЧНУ, 2011. 488с.
10. Крисак Я. В. Фінансова математика. Фінансові потоки: навч. посіб. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. 88 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.office.com/>
2. Хмарний сервіс Google Диск
3. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. <https://www.bank.gov.ua/>
5. <http://minfin.com.ua/>
6. <http://me.gov.ua/>

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни:

доцент кафедри математики, статистики та інформаційних технологій,
кандидат економічних наук, доцент

_____ Тетяна ФАСОЛЬКО

11 вересня 2020 року

Схвалено кафедрою математики, статистики та інформаційних технологій
15 вересня 2020 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри _____ Роман КУЛИНИЧ

15 вересня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

21 вересня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 22 жовтня 2020 року,
протокол № 2.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

23 жовтня 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,4 ум.др.арк.